

DANMARKS DOMSTOLE

ÅRSRAPPORT 2016

DOMSTOLENE, DOMSTOLSSTYRELSEN OG PROCESBEVILLINGSNÆVNET

Hovedkonti på finansloven:

§ 11.41.01. Domstolsstyrelsen (driftsbevilling)

§ 11.41.02. Retterne (driftsbevilling)

§ 11.41.04. Procesbevillingsnævnet (driftsbevilling)

§ 11.41.05. Tinglysning (driftsbevilling)

Marts 2017

Indholdsfortegnelse

1. Påtegning.....	3
2. Beretning.....	4
2.1. Præsentation af Danmarks Domstole	4
2.2. Ledelsesberetning.....	6
2.2.1. Årets faglige resultater	6
2.2.2. Årets økonomiske resultater.....	9
2.2.3. Økonomisk aktivitet.....	11
2.3. Kerneopgaver og ressourcer.....	13
2.4. Målrapportering	14
2.4.1. Indsatser i handlingsplanen for Danmarks Domstole	14
2.4.2. Mål for sagsbehandlingstiderne	15
2.4.2.1. Byretterne.....	15
2.4.2.2. Landsretterne.....	18
2.4.3. Procesbevillingsnævnet.....	19
2.5. Forventninger til det kommende år	21
3. Regnskab.....	23
3.1. Resultatopgørelse m.v.....	23
3.2. Balance.....	25
3.3. Egenkapitalforklaring.....	26
3.4. Likviditet og låneramme	27
3.5. Opfølgning på lønsumsloft.....	28
3.6. Bevillingsregnskab.....	28
4. Bilag.....	31
4.1. Anvendt regnskabspraksis.....	31
4.2. Noter til resultatopgørelsen og balance.....	32
4.3. Forelagte investeringer.....	34

1. Påtegning

Fremlæggelse

Danmarks Domstoles årsrapport 2016 (Retterne, tinglysningen, Domstolsstyrelsen og Procesbevillingsnævnet) er fremlagt i henhold til § 39, stk. 4, i bekendtgørelse nr. 70 af 27. januar 2011 om statens regnskabsvæsen mv.

Årsrapporten omfatter de hovedkonti på finansloven, som Domstolsstyrelsen, CVR nr. 21-65-95-09, er ansvarlig for: §§ 11.41.01. (Domstolsstyrelsen), 11.41.02. (retterne), 11.41.04. (Procesbevillingsnævnet) og 11.41.05. (Tinglysningen), herunder de regnskabsmæssige forklaringer, som skal tilgå Rigsrevisionen i forbindelse med bevillingskontrollen for finansåret 2016.

Påtegning

Det tilkendes gives hermed:

1. at årsrapporten er rigtig, dvs. at årsrapporten ikke indeholder væsentlige fejlinformationer eller udeladelser, herunder at målostillingen og målrapporteringen i årsrapporten er fyldestgørende,
2. at de dispositioner, som er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis, og
3. at der er etableret forretningsgange, der sikrer en økonomisk hensigtsmæssig forvaltning af de midler og ved driften af de institutioner, der er omfattet af årsrapporten.

København, den 14. marts 2017

Charlotte Münter

Direktør

København den 14. marts 2017

Jens Peter Christensen

Bestyrelsesformand

2. Beretning

2.1. Præsentation af Danmarks Domstole

Domstolene, der er en del af organisationen Danmarks Domstole, udøver dømmende myndighed og løser i den forbindelse opgaver med skifteret, fogedret, tinglysning og administration.

De almindelige domstole er Højesteret, de to landsretter, Sø- og Handelsretten, 24 byretter og Tinglysningsretten. Til domstolenes organisation hører også Retten på Færøerne, Grønlands Domstole og Den Særlige Klageret.

Til Danmarks Domstole hører endvidere Domstolsstyrelsen, Procesbevillingsnævnet og Dommerudnævnelserådet.

Danmarks Domstole hører ressortmæssigt til i Justitsministeriets regi, men adskiller sig som følge af domstolenes uafhængighed væsentligt fra de øvrige institutioner på Justitsministeriets område.

Domstolsstyrelsen er en selvstændig statsinstitution, som ledes af en bestyrelse og en direktør. Styrelsen har til opgave at varetage domstolenes bevillingsmæssige og administrative forhold, herunder blandt andet bidrag til finansloven, økonomistyring, personaleadministration, bygningsadministration og indkøb samt udvikling og drift af it ved retterne.

Procesbevillingsnævnet forestår behandlingen af ansøgninger om 2. og 3. instansbevillinger i civile sager og straffesager. Fra 2007 blev opgaverne udvidet med et nyt nævn, som behandler ansøgninger om fri proces. Nævnet er ikke en del af domstolssystemet, og nævnet er heller ikke en del af den offentlige forvaltning. Nævnet udgiver en årsberetning, der nærmere redegør for nævnets virksomhed.

Danmarks Domstole har fire overordnede mål med tilhørende indsatsområder for årene 2013 – 2018. Digitalisering ved domstolene har væsentlig betydning for alle mål og indsatsområder.

Nedenfor er de fire overordnede mål samt væsentlige fokusområder for disse vist sammen med visionen og værdierne for domstolene.

VISION FOR DANMARKS DOMSTOLE

Domstolene arbejder tidssvarende og professionelt for ret og retfærdighed ved at træffe rigtige afgørelser i rette tid – afgørelser, som er velbegrundede og til at forstå. På den måde gør vi os fortjent til befolkningens tillid og respekt.

VÆRDIER FOR DANMARKS DOMSTOLE

Ansvarlighed: Domstolene skal træffe rigtige, velbegrundede og forståelige afgørelser i rette tid. Vi skal derfor have de nødvendige faglige og menneskelige kompetencer til at løse opgaverne med højst mulig kvalitet og effektivitet.

Respektfuld behandling: Vi behandler alle ordentligt og med respekt. Vi viser forståelse for den enkeltes situation og baggrund, og vi har respekt for forskellighed. Vi udtrykker os forståeligt både i skrift og tale.

Troværdighed: Ved domstolene arbejder vi efter loven og er troværdige. Vi lader os ikke påvirke af uvedkommende hensyn. Vi er upartiske og neutrale, og vi er bevidste om, at vi til hver en tid også skal fremstå sådan.

Åbenhed og lydhørhed: Domstolene skal være åbne og tilgængelige for alle. Vi samarbejder med hinanden og med vores brugere med respekt for de rammer, der gælder for domstolene. Vi arbejder for, at domstolene som organisation og arbejdsplads udvikler sig tidssvarende.

OVERORDNEDE MÅL FOR DANMARKS DOMSTOLE

1. Korte sagsbehandlingstider¹ bl.a. ved at sætte fokus på at:

- øge fleksibilitet og mobilitet i domstolssystemet
- effektivisere retsplejen
- optimere sagsgangene i samarbejde med brugerne

2. Mere ensartethed i opgaveløsningen bl.a. ved at sætte fokus på at:

- kortlægge retternes forskellighed på udvalgte områder
- udarbejde fælles standarder og rutiner på områder, hvor det er vigtigt for brugerne
- etablere gode rammer for vidensudveksling

3. Tidssvarende kommunikation bl.a. ved at sætte fokus på at:

- udbrede kendskabet til domstolenes rolle og arbejdsopgaver
- fortælle om domstolenes afgørelser
- sikre tidssvarende og forståelige breve og afgørelser

4. Fortsat være en attraktiv offentlig arbejdsplads bl.a. ved at sætte fokus på at:

- sikre kvalificerede ansøgere til alle stillinger
- sikre dygtige og kompetente ledere
- arbejde for udvikling, udfordringer og ansvar til den enkelte medarbejder
- arbejde for høj medarbejdertilfredshed
- udbrede kendskabet til domstolene som arbejdsplads

¹ "sagsbehandlingstid" svarer til "gennemløbstid", dvs. den tid der går fra retten modtager en sag, til sagen er afgjort, typisk ved at der er afsagt dom eller kendelse. Denne tid dækker både over perioder, hvor retten arbejder med sagen, og perioder, hvor retten afventer reaktion fra andre aktører i sagsforløbet, herunder i forbindelse med advokaternes skriftveksling mv.

På domstolenes hjemmeside www.domstol.dk findes flere oplysninger om domstolenes mål og værdier samt organisation og opgaver.

2.2. Ledelsesberetning

2.2.1. Årets faglige resultater

Det er vurderingen, at Danmarks Domstole har opnået et samlet set tilfredsstillende resultat i 2016. I det følgende nævnes nogle af de vigtigste faglige resultater i 2016.

I. Resultater vedrørende sagsbehandlingen:

- *Byretterne.* I lighed med 2015 har der generelt været en tendens til nogenlunde uændrede gennemsnitlige sagsbehandlingstider i 2016². Over den seneste årrække har der været en tendens til et øget antal afsluttede straffesager og et faldende antal afsluttede civile sager og fogedsager. Antallet af afsluttede skiftesager har været nogenlunde uændret. Aktiviteten (målt som vægtede sager) er øget med ca. 1,5 procentpoint fra 2015 til 2016, og dermed er tendensen siden 2011 med faldende aktivitet ophørt. Aktiviteten var dog ca. 10 procent lavere i 2016 end i 2011. I 2016 blev 11 ud af i alt 13 mål for sagsbehandlingstiden på de enkelte sagsområder helt eller delvist opfyldt. I 2015 blev 10 ud af 13 mål helt eller delvist udfyldt. Der er betydelig variation i målopfyldelsen ved de enkelte byretter.
- *Sø- og Handelsretten* har i 2015 og 2016 haft en betydelig stigning i antallet af afsluttede sager. Årsagen til dette er indførelsen af regler om konkurskarantæne, hvor udviklingen viser, at langt størstedelen af konkurskarantænesagerne indgives ved Sø- og Handelsretten. Der er fra 2015 til 2016 sket en nedbringelse af den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for civile 1. instanssager fra 25 måneder til godt 19 måneder. Endvidere er der i 2016 sket en markant stigning i antallet af modtagne insolvensskiftesager. Denne udvikling kan bl.a. henføres til SKATs udfordringer på inddrivelsesområdet.
- *Landsretterne* har i 2016 reduceret det samlede antal verserende sager med ca. 600 sager. En medvirkende årsag hertil er, at aktiviteten er øget med omtrent 5 pct. fra 2015 til 2016. Der har samtidig været en reduktion på ca. 1,5 måned i den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for de civile ankesager, ligesom den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i straffeankesagerne også er reduceret. Landsretterne har i 2016 modtaget nogenlunde samme antal sager som i 2015. Dermed er de seneste års tendens med faldende sagstilgang ophørt. Bunkerbekæmpelsesindsatsen fortsætter i 2017, og der foretages løbende opfølgning på udviklingen i verserende sager og sagsbehandlingstid.
- *Højesteret* modtog i 2016 i alt 190 civile sager og tendensen med nedgang i sagstilgangen er dermed ophørt. Der blev afsluttet 164 civile sager og dermed var antallet af modtagne sager for første gang i en årrække højere end antallet af afsluttede sager. Sagsudviklingen har i den senere årrække medført faldende sagsbehandlingstid for de civile ankesager. I 2016 blev sagsbehandlingstiden for denne sagstype reduceret med 4 måneder og er nu nede på 13 måneder, hvilket er en halvering sammenlignet med tiden før domstolsreformen. Der blev i 2016 modtaget et øget antal straffesager. I 2016 var den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for straffeankesager med hovedforhandling 6 måneder.
- *Tinglysningsretten* tinglyste ca. 1,7 mio. dokumenter i 2016, hvoraf 81 pct. blev lyst automatisk. Af alle de behandlede sager blev 99,9 pct. behandlet på under 10 arbejdsdage.

---

² Ved sagsbehandlingstid forstås tidsrummet fra retten modtager sager til retten afgør sagen; typisk ved afsigelse af dom eller kendelse. Dette tidsrum indeholder både perioder, hvor retten arbejder med sagen, og perioder, hvor retten afventer reaktion fra andre aktører i sagsforløbet, herunder i forbindelse med advokaternes skriftveksling mv.

- *Procesbevillingsnævnet* har i 2015 og 2016 haft en markant stigning i antallet af sager om appeltilladelser. I 2016 har der været færre sager om fri proces. Produktiviteten var i 2016 lidt lavere end i 2015, idet der gennemsnitligt blev behandlet 138 sager pr. årsværk.

I afsnittet nedenfor under pkt. 2.4 om målrapportering behandles byretterne, landsretterne og Procesbevillingsnævnet nærmere.

II. Ved udarbejdelse af Danmarks Domstoles handlingsplan for 2016 blev der udvalgt fem fokusområder. Status for arbejdet med de enkelte fokusområder fremgår nedenfor.

- *Digitaliseringen af de civile sager, JFS-Civil (2014-2016)*. Der blev nået en markant milepæl, da det nye civilsystem blev sat i pilotdrift ved Retten i Horsens og Vestre Landsret i 2. halvår 2016. Det indebærer, at civile sager ved de to pilotretter nu anlægges via portalen minretssag.dk. Som led i pilotdriften foretages der løbende fejlretning af systemet. For også at give plads til at udvikle forbedringer af systemet er det besluttet, at trinvis udrulning af systemet til de øvrige retter først påbegyndes i 2017. Herudover har størstedelen af retterne foretaget PC-udskiftning i 2016, enkelte retter gennemfører dog først dette i begyndelsen af 2017.
- *Digitale retsmøder (2014-2016)*. Den 1. maj 2016 trådte første trin i samarbejdsaftalen mellem domstolene og politiet og anklagemyndigheden i kraft. Større sager om økonomisk kriminalitet og andre store straffesager overgives herefter digitalt til retten. En række øvrige sager omfattet af samarbejdsaftalen skulle fra 1. november 2016 også overgives digitalt. Dette har desværre ikke været muligt, idet der udestår en forsvarlig it-sikkerhedsmæssig løsning for så vidt angår anklagernes arbejde med og opbevaring af de digitale sagsakter. Der arbejdes på at løse dette problem.
- *Styrkelse af it-organisering og kompetencer i retterne (2015-2016)*. De enkelte retter har implementeret en centralt fastsat ramme for it-organisering. Samtidig er domstolenes it-organisatoriske modenhed styrket ved målrettet kompetenceudvikling af it-nøglepersoner, herunder it-kontaktpersoner og superbrugere. Det overordnede mål er at understøtte optimal brug af it i hverdagen og dermed at nyttiggøre it-investeringerne.
- *Rets- og forligsmægling (2015-2016)*. De enkelte retter har i 2016 udpeget ambassadører for rets- og forligsmægling og der har været afholdt en fælles workshop med advokatretsmæglere for at opnå en fælles forståelse af temaer inden for rets- og forligsmægling. Endvidere er der udarbejdet en uddannelsesplan for retsmæglere ved domstolene, ligesom der også er udarbejdet en plan for kommunikation til advokater, organisationer og borgere, der skal styrke kendskabet til rets- og forligsmægling ved retterne. Kommunikationsplanen igangsættes i 1. kvartal 2017.
- *Sikkerhed (2015-2016)*. Der er i 2016 gennemført en opfølgning på den tidligere foretagne måling af medarbejdernes og brugernes tryghedsfølelse i retterne. Resultaterne fra undersøgelsen anvendes i de løbende overvejelser om sikkerheden. Det er besluttet at forlænge ordningen med fast adgangskontrol ved fem byretter til udgangen af 2017. Endvidere har der som opfølgning på den udarbejdede beredskabsplan for domstolene været afholdt en beredskabsøvelse. Herudover er der udarbejdet en vejledning om, hvordan de ansatte skal forholde sig ved cyberchikane, ligesom der er fulgt op på uddannelsen i konflikthåndtering af de domstolsansatte.

III. Andre væsentlige resultater og status for udviklingsaktiviteter mv.:

- *Domstolsstyrelsens bestyrelse*. Der er i 2016 holdt 7 bestyrelsesmøder samt et to-dages seminar for bestyrelsen. Bestyrelsen bestod i 2016 af følgende personer: Højesteretsdommer Jens Peter Christensen

(formand), dommer Susanne Skotte Wied (næstformand), landsdommer Dorte Jensen, landsdommer Finn Morten Andersen, dommer Peter Ulrik Urskov, sekretariatschef Ingelise Jellesen, kontorfuldmægtig Hanne Madsen (til og med juni 2016), afdelingsleder Marianne Andersen (fra og med 1. juli 2016), kontorfuldmægtig Kate Kengen, advokat Jørgen Holst, forskningschef Lisbeth Pedersen og professor, prodekan Jørn Vestergaard.

- *Attraktive arbejdspladser.* Der er udarbejdet en udvalgsrapport om kontorpersonalets fremtidige rolle og arbejdsopgaver, så kommende initiativer om rekruttering, fastholdelse, udvikling mv. kan målrettes mod fremtidens rolle og opgaver. Rapporten har været drøftet af domstolenes ledelsesforum og i en række andre interne fora.
- *Domsdatabase og digitalisering af skifteområdet.* I forbindelse med færdiggørelsen af udbudsmaterialet om udviklingen af en domsdatabase viste det sig, at udgifterne måtte forventes at overstige det oprindelige budget. Der har derfor været behov for at afklare finansieringen af disse merudgifter. Størrelsen af den samlede forventede udgift indebærer samtidig en obligatorisk risikovurdering af projektet i Statens It-projektråd. Disse tiltag medfører desværre en mindre forsinkelse, således at udbudsprocessen først forventes afsluttet med opgavetildeling i midten af 2017.

Efter pilottest ved to retter har den udviklede digitaliseringsløsning på dødsboskifteområdet kunne udrulles og tages i brug ved alle retter. Dermed er sagsoprettelsen optimeret, hvilket brugerne har udtrykt tilfredshed med.

- *Bunkebekæmpelse ved kredsretterne i Grønland.* Indsatsen blev afsluttet med udgangen af juni i 2016. Der har under taskforcen været udstationeret jurister og kontorfunktionærer til Grønland i 2014-16 for at bidrage til at reducere antallet af verserende sager. Indsatsen har medført, at antallet af verserende sager ved indsatsens afslutning var reduceret med mere end 4.000 sager siden 1. januar 2014. Antallet af verserende kriminalsager er reduceret med mere end 1.300 sager. Parallelt med bunkebekæmpelsen arbejdes med tiltag, der kan medvirke til en mere stabil sagsafvikling fremover.
- *Samarbejdet i straffesagskæden.* I 2016 er der afsluttet et projekt om digital udveksling af stamdata mellem myndighederne i straffesagskæden. Der er også implementeret en afsendelsesmotor i domstolenes straffesystem, der effektiviserer rettens udsendelse af sagsinformation mv. til parterne. Endvidere er der truffet beslutning om, at domstolene fra 1. marts 2017 forestår forkyndelse i alle straffesager. I 2. halvår 2016 er varetagelsen af den samlede forkyndelsesopgave blevet forberedt. Endelig er der udviklet en skabelon til lokale berammelsesaftaler mellem anklagemyndigheden og domstolene, der skal understøtte effektiv berømmelse af straffesagerne. Mere overordnet har Justitsministeriet iværksat en tværgående konsulentanalyse af straffesagskæden med det formål at afdække, hvordan de gennemsnitlige sagsbehandlingstider kan nedbringes (yderligere). Analysen afsluttes i 1. halvår 2017.
- *Nye retsbygninger.* Med indvielsen af Retten i Aarhus og Retten i Svendborg i sommeren 2016 har Domstolsstyrelsen nået en milepæl. Alle landets 24 retskredse har således fået mere velfungerende, sikre og – både for personale, advokater, tiltalte og vidner - funktionelle retsbygninger. Da domstolsreformen trådte i kraft i 2007, blev 82 retskredse samlet til 24, og den enkelte retskreds fik dermed et større opland. Samtidig er der etableret nævningeretssale i alle byretter. I de kommende år skal Østre Landsret have en ny bygning, og der skal bygges en sikret retssal ved Vestre Fængsel.

Der blev i 2011 anlagt et gruppesøgsmål om den digitale tinglysning mod Domstolsstyrelsen, hvor der blev rejst krav om erstatning som følge af de forlængede sagsbehandlingstider, der var i Tinglysningsretten i forbindelse med digitaliseringen af tinglysningen i 2009. Der er derudover anlagt

10 individuelle sager af erhvervsdrivende i løbet af 2013 og 2014. Alle sagerne behandles af Østre Landsret i 1. instans.

2.2.2. Årets økonomiske resultater

Det økonomiske resultat for Danmarks Domstole viser et underskud på 4,7 mio. kr., jf. tabel 2.1. Underskuddet var forventet og skyldes bl.a., at der i disse år anvendes ressourcer på øgede sikkerhedsmæssige tiltag, der som udgangspunkt finansieres ved brug af opsparede midler.

Domstolsstyrelsen vurderer resultatet som tilfredsstillende i lyset af, at domstolene i disse år løser en række ekstraordinære opgaver.

Lønomkostningerne er fra 2015 til 2016 faldet med ca. 5 mio. kr. De faldende lønomkostninger skal ses i sammenhæng med et fald i årsværksforbruget fra 2.223 årsværk i 2015 til 2.188 i 2016. Lønomkostningerne udgør 65,2 pct. af de samlede ordinære driftsindtægter (lønomkostningsandel).

Afskrivningerne er på 45,7 mio. kr. og er steget med ca. 10 mio. kr. sammenlignet med 2015, hvilket bl.a. skyldes, at flere udviklingsprojekter er afsluttet i 2016, ligesom flere større projekter, herunder implementering af videokonferenceudstyr, blev afsluttet i løbet af 2015 og først har haft fuld årsvirkning i 2016.

Øvrige omkostninger er faldet 7,5 mio. kr. fra 595,6 mio. kr. i 2015 til 588,1 mio. kr. Det faldende udgiftsniveau skyldes primært 3 forhold. For det første blev der i 2015 afholdt ekstraordinære udgifter til efteruddannelse i sikkerhed. For det andet har øget anvendelse af digitale forsendelser medført faldende udgifter til porto. Endelig er udgifterne til drift af den digitale tinglysning faldende.

Tabel 2.1. Økonomiske hoved- og nøgletal for Danmarks Domstole.

(mio. kr.)	2015	2016	2017 ¹
Resultatopgørelse			
Ordinære driftsindtægter	-1.822,2	-1.804,7	-1.834,0
- Heraf indtægtsført bevilling	-1.821,8	-1.804,3	-1.833,6
- Heraf øvrige indtægter	-0,4	-0,4	-0,4
Ordinære driftsomkostninger	1.813,4	1.810,7	1.845,1
- Heraf løn	1.181,7	1.176,8	1.181,8
- Heraf afskrivninger	36,1	45,7	56,8
- Heraf øvrige omkostninger	595,6	588,1	606,5
Resultat af ordinær drift	-8,8	6,0	11,1
Resultat før finansielle poster	-26,0	-3,3	4,1
Årets resultat	-18,2	4,7	12,2
Balance			
Balance total	1.109,7	1.037,6	
Anlægsaktiver	212,8	221,2	216,8
Omsætningsaktiver	896,9	816,4	
Egenkapital	-101,3	-134,8	-122,6
Hensættelser	-10,8	-14,1	
Langfristet gæld	-191,7	-167,5	
Kortfristet gæld	-805,9	-721,2	
Låneramme	247,5	247,5	247,5
Træk på låneramme	183,6	192,0	187,6
Finansielle nøgletal			
Udnyttelsesgrad af lånerammen	74%	78%	
Negativ udsvingsrate	2,5	3,6	
Overskudsgrad	1,0%	-0,3%	
Bevillingsandel	100%	100%	
Personaleoplysninger			
Antal årsværk	2.223,3	2.188,2	
Årsværkspris (1.000 kr.)	530,5	537,8	
Lønomsætningsandel	0,6	0,7	
Lønsumsloft ²	1.310,6	1.312,3	1.324,1
Lønforbrug	1.179,4	1.176,8	1.181,8

Note 1. Der er kun opstillet budget for udvalgte balanceposter og personaleoplysninger.

Note 2: Beregning af lønsumsloft i 2016 er opgjort manuelt, idet årets resultat for 2015 først blev bogført primo 2017.

Balancen for Danmarks Domstole viser aktiver og passiver på i alt 1.037,6 mio. kr. Dette er et fald på ca. 72 mio. kr. sammenlignet med 2015. Sammenlignet med 2015 skyldes ændringen primært et fald i bo- og tinglysningsafgifter, som endnu ikke er afregnet til Skatteministeriet (§ 38).

De samlede anlægsaktiver er steget med 8,4 mio. kr. til 221,2 mio. kr. Stigningen skyldes bl.a. en totaludskiftning af pc'ere m.v. ved Danmarks Domstole.

Domstolenes omsætningsaktiver udgøres hovedsageligt af likvide beholdninger, herunder indbetalte afgifter, der overføres til § 38.

Egenkapitalen er steget fra 101,3 mio. kr. til 134,8 mio. kr., primært som følge af overførelse af reserverede midler.

Hensatte forpligtelser udgør 14,1 mio. kr. Der hensættes løbende til forpligtelser til re-etablering af lejemål ved en evt. fraflytning.

Udnyttelsesgraden af lånerammen er på et fortsat højt niveau og udgør 78 pct.

De øvrige finansielle nøgletal viser bl.a. en overskudsgrad på -0,3 pct.. Stigningen i den negative udsvingsrate skyldes, at overført overskud er steget i forhold til startkapitalen, som udgør 29,2 mio. kr. Reglerne for udsvingsraten betyder, at domstolene maksimalt må have et underskud svarende til startkapitalen³.

Domstolsstyrelsen har i øvrigt dispensation til at blande midler omfattet af likviditetsordningen med midler, der ikke er omfattet. Denne dispensation betyder dog ikke, at regnskabet ikke er retvisende.

2.2.3. Økonomisk aktivitet

Årsrapporten aflægges for følgende hovedkonti:

- § 11.41.01. Domstolsstyrelsen (*driftsbev.*)
- § 11.41.02. Retterne (*driftsbev.*)
- § 11.41.04. Procesbevillingsnævnet (*driftsbev.*)
- § 11.41.05. Tinglysning (*driftsbev.*)
- § 11.42.01. Sagsgodtgørelse m.v. (*anden bev.*)
- § 11.42.02. Fri proces og advokathjælp (*lovbunden bev.*)
- § 11.42.03. Erstatninger (*anden bev.*)
- § 11.43.01. Retsafgifter (*anden bev.*)
- § 38.11.11. Afgifter af dødsboer og gaver (*skatter og afgifter*)
- § 38.16.01. Tinglysningsafgifter (*skatter og afgifter*)

Bevilling og regnskab for ovenstående hovedkonti fremgår af tabel 2.2. Nærmere beskrivelse af årets resultat for de 4 driftsbevillinger fremgår af afsnit 2.2.2., mens regnskabsmæssige forklaringer for de lovbundne konti og administrerede ordninger er beskrevet i afsnit 3.7. De administrerede ordninger omfatter dels udgifter til sagsgodtgørelse, herunder til domsmænd, vidner m.v., udgifter til fri proces og advokathjælp m.v. samt udgifter til erstatninger.

---

³ Startkapitalen er et beløb, som staten har tildelt domstolene ved bevillingsreformens ikrafttræden i 2007. Statskapitalen er initialt fastsat som 2 pct. af domstolenes driftsbevillinger og udgør grænsen for hvor stort et akkumulerede underskud domstolene må være.

Tabel 2.2. Danmarks Domstoles økonomiske samlede aktivitet.

Tabel 2.2. Danmarks Domstols økonomiske samlede aktivitet

Hovedk onto	Navn	Bevillingstype	Mio. kr.	Bevilling	Regnskab
Driftsbevillinger i alt			Udgifter	1.811,2	1.820,4
			Indtægter	-6,9	-11,4
11.41.01	Domstolsstyrelsen	Driftsbevilling	Udgifter	76,6	82,4
			Indtægter	-1,6	-3,0
11.41.02	Retterne	Driftsbevilling	Udgifter	1.623,1	1.639,0
			Indtægter	-5,3	-8,3
11.41.04	Procesbevillingsnævnet	Driftsbevilling	Udgifter	19,1	20,2
			Indtægter		
11.41.05	Tinglysningen	Driftsbevilling	Udgifter	92,4	78,7
			Indtægter		-0,0
Administrerede ordninger i alt			Udgifter	605,0	574,0
			Indtægter	-428,5	-419,1
11.42.01	Sagsgodtgørelse	Anden bevilling	Udgifter	91,2	97,8
			Indtægter		
11.42.02	Fri proces	Lovbunden	Udgifter	510,5	476,4
			Indtægter		
11.42.03	Erstatninger m.v.	Anden bevilling	Udgifter	3,3	-0,2
			Indtægter		
11.43.01	Retsafgifter	Anden bevilling	Udgifter		
			Indtægter	428,5	419,1
Administrerede ordninger for andre budgetområder i alt			Udgifter		
			Indtægter	-10.304	-4.086
38.11.11	Afgifter af dødsboer og gaver	Skatter og afgifter	Udgifter		
			Indtægter	-4.204,0	-3.708,1
38.16.01	Tinglysningsafgifter	Skatter og afgifter	Udgifter		
			Indtægter	-6.100,0	-377,9

Ansatte ved Danmarks Domstole er fordelt som i tabel 2.3.

Tabel 2.3. Samlet årsværksforbrug ved Danmarks Domstole.

År	2014	2015	2016
Jurister	751	760	753
Kontor	1.148	1.141	1.107
Elever	100	93	92
Beskæftigelsesordning	59	58	51
Øvrige	165	172	185
I alt	2.223	2.223	2.188

2.3. Kerneopgaver og ressourcer

I tabel 2.4 er Danmarks Domstoles bevillinger, indtægter og omkostninger fordelt på de opgaver, som fremgår af finanslovens tabel om specifikation af udgifter pr. opgave. Nedenstående tabel indeholder således de samlede opgaver for de 4 driftskonti på retsvæsenets område.

Opgaverne 1-5 vedrører hovedkonto 11.41.02. Retterne, mens opgave 6 vedrører hovedkonto 11.41.05. Tinglysningen. Disse to hovedkonti udgør tilsammen ca. 94 pct. af de samlede omkostninger ved Danmarks Domstole. Opgaverne 7 og 8 vedrører henholdsvis hovedkonto 11.41.01. Domstolsstyrelsen og 11.41.04. Procesbevillingsnævnet.

Den angivne fordeling af den indtægtsførte bevilling tager derfor udgangspunkt i den fordeling, som fremgår af finansloven for 2016. Fordelingen er foretaget efter en anden metode end omkostningerne, som er fordelt i henhold til de nye krav om regnskabsregistrering af generelle fællesomkostninger. Dette er den primære årsag til de store udsving i kolonnen ”andel af årets overskud”.

Udgifterne til *generel ledelse, administration og hjælpefunktioner* er samlet for alle 4 hovedkonti og er opgjort i henhold til den fællesstatslige definition af generelle fællesomkostninger.

Tabel 2.4. Opdeling på opgaver ved Danmarks Domstole.

Mio. kr.	Indtægtsført bevilling	Øvrige indtægter	Omkostninger	Andel af årets overskud
0. Generel ledelse, administration og hjælpefunktioner	-1.299,1	-4,6	513,7	-790,0
1. Civile sager	-139,9		464,4	324,5
2. Straffesager	-126,1		462,3	336,2
3. Fogedsager	-69,3	-3,4	135,5	62,9
4. Skiftesager	-60,6	-3,4	137,4	73,4
5. Notarialforretninger	-4,2		7,0	2,8
6. Tinglysning	-53,8		63,8	10,0
7. Domstolsadministration	-39,7		21,9	-17,8
8. Procesbevilling	-11,7		14,5	2,8
I alt	-1.804,3	-11,4	1.820,4	4,7

Den indtægtsførte bevilling er ikke regnskabsmæssigt fordelt på de opstillede opgaver, hvorfor der er foretaget en manuel fordeling. Den overordnede økonomistyring er tilrettelagt således, at den enkelte ret modtager en samlet bevilling for året, som ikke opdeles i delbevillinger på de enkelte sagsområder, da de enkelte retter fordeler ressourcerne mellem de enkelte sagsområder bl.a. ud fra antallet af modtagne sager, der kan variere fra år til år.

Domstolsadministration vedrører Domstolsstyrelsens kerneopgave. Som følge af den nye fællesstatslige definition på generelle fællesomkostninger er opgavenavn og indhold ændret på finansloven for 2017 til *Understøttelse af domstolenes sagsbehandling*. Udgifterne på opgaven er opgjort i henhold til de nye krav om regnskabsregistrering af generelle fællesomkostninger uagtet, at opgavenavnet ikke er ændret på finansloven for 2016. Udgifterne vedrører bl.a. it-understøttelse af domstolenes sagsbehandlingssystemer og domstolspecifik uddannelse mv.

Procesbevilling vedrører Procesbevillingsnævnets arbejde med at meddele 2. og 3. instansbevillinger i civile sager og straffesager. Endvidere behandles klager over civilstyrelsens afgørelser om fri proces.

2.4. Målrapportering

2.4.1. Indsatser i handlingsplanen for Danmarks Domstole

Som følge af domstolsområdets særlige karakter har Domstolsstyrelsen ikke nogen traditionel resultatkontrakt. Der udarbejdes i stedet årligt en handlingsplan for Danmarks Domstole med en række indsatser, som Domstolsstyrelsen er ansvarlig for at realisere⁴. De enkelte retter bidrager til dette arbejde. Domstolsstyrelsens bestyrelse beslutter handlingsplanen for Danmarks Domstole.

Domstolsstyrelsen havde i 2016 ansvaret for 24 indsatser efter handlingsplanen. Styrelsen udarbejder arbejdsprogrammer for de enkelte indsatser med resultatmål, delmål og milepæle. De enkelte retter udarbejder også handlingsplaner, som der følges op på i embedsregnskaberne for de overordnede retter og årsnøgletallene for byretterne.

Tabel 2.5 nedenfor viser resultatet for 2016 af arbejdet med at realisere handlingsplanen.

Tabel 2.5. Målrapportering - Domstolsstyrelsens indsatser efter handlingsplanen for 2016.

INDSATSOMRÅDE		SAMLET ANTAL INDSATSER	REALISEREDE INDSATSER	DELVIST REALISEREDE INDSATSER	IKKE GENNEMFØRTE INDSATSER
1.	Digitalisering af den civile retsproces	6	3	3	0
2.	Digitale retsmøder	2	2	0	0
3.	Styrkelse af it-organisering mv.	2	2	0	0
4.	Rets- og forligsmægling	3	2	1	0
5.	Sikkerhed	5	5	0	0
7.	Øvrige indsatser	9	8	1	0
	I alt	27	22	5	0

Som det fremgår af tabellen, gennemførte Domstolsstyrelsen 22 ud af i alt 27 indsatser. Fem indsatser blev delvist gennemført.

Domstolsstyrelsen vurderer målopfyldelsen som tilfredsstillende.

Uddybende kommentarer om udvalgte indsatser

Nedenfor kommenteres de fem indsatser i handlingsplanen, der ikke kunne realiseres fuldt ud i 2016.

- *Digitaliseringen af de civile sager, JFS Civil - pilotdrift*
- *Digitaliseringen af de civile sager, JFS Civil - implementering*

⁴ Handlingsplanen kan ses på www.domstol.dk under ”Om Danmarks Domstole/publikation”.

Det nye civilsystem blev som planlagt sat i pilotdrift ved to retter i 2. halvår 2016. Grundet sikkerhedsmæssige og tekniske udeståender blev adgangen for eksterne brugere ved pilotretterne dog udskudt i 4 uger. Hertil kommer, at der har været mange fejl, der skulle rettes, hvilket har givet en langsommere start på pilotdriften end forventet. Pilotdriften kommer derfor til at strække sig over længere tid end forventet. Det er på den baggrund besluttet, at systemet ikke skal udrulles i begyndelsen af 2017, men først i 2. halvår af 2017. Dermed bliver der tid til at foretage yderligere fejlrettelser samt at følge op på de forslag til forbedringer, som kommer under pilotdriften.

- *Digitaliseringen af de civile sager, JFS Civil – Pc-udskiftning*

Pc-indkøb og levering af disse blev foretaget efter sommerferien. Der har været visse systemtekniske udfordringer, ligesom der har været udfordringer vedrørende brugen af domstolenes lydoptagelsessystem efter udskiftning af pc'ere. Herudover har nogle retter haft behov for mere tid til at teste forskellige løsninger, fx brug af kombineret bærbar computer og tablet. En stor del af retterne har gennemført pc-udskiftning i november og december, og de sidste retter forventet at gøre det i 1. halvår 2017.

- *Rets- og forligsmægling – styrke kendskabet til rets- og forligsmægling ved retterne*

Der har i 2016 været gennemført en række indsatser vedrørende rets- og forligsmægling. Den planlagte kommunikationsindsats blev dog ikke som forventet iværksat i 2016. Det sker i stedet i 1. kvartal 2017. Så indsatsen er tæt på at være afsluttet.

- *Øvrige væsentlige indsatser- domsdatabase*

Ved færdiggørelsen af udbudsmaterialet om udviklingen af en domsdatabase viste det sig, at udgifterne forbundet med at udvikle en domsdatabase måtte forventes at overstige det oprindelige budget. Der har været behov for at afklare finansieringen af disse merudgifter. Hertil kommer, at størrelsen af den samlede forventede udgift indebærer en obligatorisk risikovurdering af projektet i Statens It-projektråd. Disse tiltag har medført en mindre forsinkelse af projektet, således at udbudsprocessen først forventes afsluttet med opgavetildeling i midten af 2017.

2.4.2. Mål for sagsbehandlingstiderne

2.4.2.1. Byretterne

På grund af domstolsområdets særlige karakter udarbejdes der ikke resultatkontrakter. Der er opstillet mål for sagsbehandlingstiderne ved byretterne og landsretterne. Politisk er der fastsat mål for sagsbehandlingstiden i voldssager (de særlige voldssager), voldtægtssager samt våbensager, idet målet for sagsbehandlingstiden er fastlagt til 37 dage⁵. De øvrige mål for sagsbehandlingstider er fastsat af bestyrelsen for Danmarks Domstole.

---

⁵ Der henvises til Domstolsstyrelsens seneste bidrag til Justitsministeriets redegørelse til Folketingets Retsudvalg om sagsbehandlingstiden i voldssager og voldtægtssager. Se www.domstol.dk/publikationer.

Byretterne behandler mere end 95 pct. af alle sager ved Danmarks Domstole, og målopfyldelsen for sagsbehandlingstiderne fremgår af tabel 2.6 nedenfor.

I 2016 opfyldte byretterne fem mål, seks mål var delvist opfyldt (mindre end fem procentpoint op til målet) og to mål blev ikke opfyldt. Der er høj grad af målopfyldelse på fogedsags- og skiftesagsområdet, mens der for straffesager og civile sager er visse udfordringer med at opfylde målene. Målene for 2016 er i øvrigt en del af en række mål for sagsbehandlingstiderne for perioden 2015 til 2018. De opstillede mål har til formål at udmønte domstolenes overordnede mål om korte sagsbehandlingstider. I 2015 blev otte mål opfyldt, to mål blev delvist opfyldt og tre mål blev ikke opfyldt.

De politisk fastsatte mål for vold- og voldtægtssager samt våbensager er ikke opfyldt. Der har været en stigning i målopfyldelsen for de særlige voldssager på tre procentpoint fra 2015 til 2016. Målopfyldelsen for voldtægtssager er faldet med fire procentpoint, mens målopfyldelsen for våbensagerne er steget med seks procentpoint. For en nærmere analyse af målopfyldelsen henvises til Domstolsstyrelsens bidrag til den seneste redegørelse til Folketingets Retsudvalg om sagsbehandlingstiden i voldssager og voldtægtssager samt våbensager⁶.

Målet om en sagsbehandlingstid på 37 dage i disse særligt prioriterede sager vil næppe kunne opfyldes fuldt ud. Der vil – bl.a. grundet sygdom/lovligt forfald, manglende forkyndelse samt udeblivelser mv. – altid være en del omberammede og udsatte sager med forsinkelse til følge, selv om der sker en optimal arbejdstilrettelæggelse ved retterne. Endvidere sætter hensynet til retssikkerheden og overholdelsen af retsplejelovens regler en naturlig grænse for, hvor langt retten kan gå i bestræbelserne på at sikre korte sagsbehandlingstider. Det er domstolenes vurdering, at retten i langt de fleste tilfælde vil kunne tilbyde at hovedforhandle sagen inden for 37-dages-fristen, og at det derfor typisk er andre forhold, der forsinket de prioriterede sager.

Med henblik på at belyse dette nærmere blev der i 2016 indsamlet data om berammelsen af særlige voldssager i 1. kvartal 2016. En analyse af de indsamlede data viser, at domstolene i knap 90 pct. af de sager, hvor 37-dages var overskredet, havde tilbudt berømmelse inden for 37 dage.

Med virkning fra den 1. marts 2017 prioriterer domstolene også sager om vold efter straffelovens § 119, stk. 1, på linje med voldssager efter straffelovens § 244-246. Herudover har Justitsministeriet iværksat et arbejde, der skal afdække, om de nuværende mål for voldssager, voldtægtssager og våbensager kan revideres, så der gælder mål, der dækker den samlede behandling i straffesagskæden. Dermed opnås et samlet billede, ligesom incitamentene til at samarbejde om en hurtig behandling af disse sager igennem hele forløbet styrkes.

---

⁶ Se note 1.

Tabel 2.6. Oversigt over opfyldelse af mål for sagsbehandlingstider for byretterne i 2016⁷.

SAGSTYPE	MÅL	RESULTAT	STATUS	AFVIGELSE
STRAFFESAGER				
1. Alle almindelige straffesager	Andel under 2 mdr. 80%	79%	Delvist opfyldt	-1%
2. Nævninge- og domsmandssager	Andel under 4 mdr. 74%	64%	Ikke opfyldt	-10%
3. Tilståelsessager og sager uden domsmænd	Andel under 4 mdr. 76%	66%	Ikke opfyldt	-10%
4. Særlige voldssager	Andel under 37 dage	43%		
5. Voldtægtssager	Andel under 37 dage	29%		
6. Våbensager ¹	Andel under 37 dage	57%		

1) Domstolsstyrelsen opgør løbende målopfyldelsen vedrørende særlige voldssager, voldtægtssager og våbensager. Der afrapporteres løbende til Justitsministeriet. Der er ikke opstillet interne mål, da der er overvejelser om et samlet mål for straffesagskæden.

SAGSTYPE	MÅL	RESULTAT	STATUS	AFVIGELSE
CIVILE SAGER				
7. Alle alm. sager, boligretssager og småsager	Andel under 6 mdr. 73%	69%	Delvist opfyldt	-4%
8. Hfh. alm. sager og boligretssager	Andel under 15 mdr. 64%	62%	Delvist opfyldt	-2%
9. Hfh. småsager	Andel under 9 mdr. 67%	66%	Delvist opfyldt	-1%
10. Alle forældresvars- og ægteskabssager	Andel under 6 mdr. 80%	77%	Delvist opfyldt	-3%

SAGSTYPE	MÅL	RESULTAT	STATUS	AFVIGELSE
FOGEDSAGER				
11. Almindelige fogsager og betalingspåkrav	Andel under 3 mdr. 80%	78%	Delvist opfyldt	-2%
12. Særlige fogsager	Andel under 2 mdr. 80%	84%	Opfyldt	4%
13. Tvangsauktioner - solgt efter 1. auktion	Andel under 5 mdr. 80%	82%	Opfyldt	2%

SAGSTYPE	MÅL	RESULTAT	STATUS	AFVIGELSE
SKIFTESAGER				
14. Dødsboskiftesager - udlevering af bo	Andel under 2 mdr. 80%	81%	Opfyldt	1%
15. Tvangsopløsningssager - ekskl. likvidation	Andel under 3 mdr. 72%	82%	Opfyldt	10%
16. Gældssanering - indledte sager	Andel under 9 mdr. 75%	85%	Opfyldt	10%

Note: Under fogsager og skiftesager var tidligere angivet "andel under 2 måneder" for alle kategorier. Det er imidlertid ikke korrekt. De rigtige intervaller fremgår nu af oversigten ovenfor. Rettelsen er sket 12. september 2018. Målopfyldelsen var imidlertid også tidligere korrekt angivet i forhold til de korrekte tidsintervaller og er således ikke ændret.

⁷ Målene omfatter for nævninge- og domsmandssager alle afsluttede hovedforhandlede sager. Det tilsvarende gælder for tilståelsessager og sager uden domsmænd. Almindelige fogsager og betalingspåkrav samt særlige fogsager omfatter alle afsluttede sager.

Der udarbejdes hvert år *årsnøgletal for de enkelte byretter*, ligesom de overordnede retter hver især udarbejder et såkaldt *embedsregnskab*. Årsnøgletallene og embedsregnskaberne belyser navnlig rettens sagsbehandlingstider (målopfyldelse og gennemsnitlig sagsbehandlingstid), aktivitetsudvikling, samlede produktivitet og produktiviteten på de enkelte sagsområder. Årsnøgletallene kan ses på domstol.dk og de enkelte byretters hjemmeside. Embedsregnskaberne kan ses på de overordnede retters hjemmesider.

Aktuelle initiativer der skal medvirke til øget målopfyldelse og kortere sagsbehandlingstider

Samlet set findes målopfyldelsen vedrørende sagsbehandlingstiderne tilfredsstillende i 2016, idet målene på flere områder er skærpet fra 2015 til 2016. Det er dog – særligt på straffesagsområdet – ambitionen at øge målopfyldelsen. Der er derfor initiativer i gang, der skal bidrage til korte sagsbehandlingstider.

På *straffesagsområdet* er der taget en række initiativer i den såkaldte straffesagskæde, som skal bidrage til at reducere sagsbehandlingstiderne.

I 2016 trådte første trin i samarbejdsaftalen mellem domstolene og politiet og anklagemyndigheden i kraft. Større sager om økonomisk kriminalitet og andre store straffesager overgives herefter digitalt til retten. Anklagemyndigheden og politiet arbejder på, at en række øvrige sager omfattet af samarbejdsaftalen også snarest kan begynde at blive behandlet digitalt. Denne digitalisering af sagerne forventes sammen med digital udveksling af data mellem anklagemyndigheden og retterne, der blev implementeret i 2016, at kunne bidrage til at effektivisere arbejdet og dermed også til at reducere sagsbehandlingstiderne.

Herudover er der truffet en beslutning om, at domstolene fra 1. marts 2017 forestår forkyndelse i alle straffesager. Denne ændring er aktuelt under forberedelse og forventes at bidrage til mere effektiv berømmelse af sagerne, hvilket også vil bidrage til korte sagsbehandlingstider. Også udviklingen af en skabelon for lokale berømmelsesaftaler mellem anklagemyndigheden og domstolene vil kunne bidrage til dette.

Den tværgående analyse, der i 2017 gennemføres af Justitsministeriet vedrørende straffesagskæden, forventes også at kunne bidrage til at nedbringe sagsbehandlingstiderne.

På *civilretsområdet* skal udrulningen af det nye civilsystem, hvor en digitalisering af sagsbehandlingen bl.a. skal understøtte en effektiv arbejdsproces og sikre kvalitet i arbejdet, bidrage til at reducere sagsbehandlingstiderne. Resultaterne forventes først at vise sig på lidt længere sigt, da der vil være et tidsrum, hvor brugerne skal vænne sig til det nye system.

2.4.2.2. Landsretterne

Byretternes indsats med at nedbringe den sagspukkel, der – bl.a. som følge af finanskrisen – opstod umiddelbart efter implementeringen af domstolsreformen, medførte en stigning i antallet af verserende ankesager ved landsretterne med stigende sagsbehandlingstider til følge. Som led i aftalen om domstolenes økonomi for 2015-2018 er der afsat ekstra midler til en bunkebekæmpelsesindsats med henblik på at nedbringe sagsbehandlingstiderne.

Som led i planlægningen af indsatsen opstillede landsretterne hver især mål for sagsbehandlingstiderne i 2015 til 2018. Målene er på nogle punkter forskellige for de to landsretter, fordi de afspejler den aktuelle situation og udfordringer i den enkelte landsret. Efter udgangen af 2016 er status, at halvdelen af det samlede antal opstillede mål for året er helt eller delvist opfyldt. Udviklingen skal ses i lyset af, at en række af målene er blevet skærpet fra 2015 til 2016, samt at der for tiden verserer et betydeligt antal store sager og sagskomplekser med et betydeligt antal retsdage.

Indsatsen i 2016 har i øvrigt medført, at antallet af verserende sager er nedbragt med ca. 600 sager, heraf 150 straffesager og 450 civile sager. En del af årsagen til denne udvikling er, at landsretterne har øget aktiviteten med omtrent 5 pct. fra 2015 til 2016. Det vurderes, at overbeholdningen ved udgangen af 2016 var på ca. 300 straffesager og ca. 400 civile sager. Overbeholdningen kan i alt væsentligt henføres til straffeankesager og civile ankesager. Samtidig har der været en reduktion på 1,5 måned i den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for civile ankesager og en reduktion på ½ måned for straffeankesagerne. Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for civile 1. instanssager og nævningeankesager er steget, men landsretterne behandler relativt få af disse sager, hvorfor udviklingen i den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i højere grad kan være påvirket af langvarige enkeltsager.

Det er en udfordring, at landsretterne aktuelt oplever, at et øget antal retsmøder tilsyneladende aflyses med kort varsel. Retssager aflyses, hvis hovedforhandlingen må omberammes, fx på grund af sygdom eller advokat-/forsvarerskift, hvis en civil sag hæves som forligt, eller anke af byrettens dom i øvrigt frafaldes. Landsretterne gør en stor indsats for at beramme andre sager på de retsdage, der bliver ledige som følge af aflysninger. Det kan dog være vanskeligt at få sat andre sager på med kort varsel. I de situationer, hvor det ikke er muligt at beramme andre retssager, mister landsretten retssalstid, hvilket påvirker aktiviteten negativt. Hertil kommer, at øget kompleksitet og sagstvingende samt anklagerkapacitet også påvirker det samlede resultat.

Landsretterne fortsætter bunkebekæmpelsesindsatsen i 2017. Det forventes, at antallet af verserende sager kan reduceres yderligere. De initiativer, der nævnes i afsnit 2.4.2.1. om byretterne, vil formentlig også kunne bidrage til kortere sagsbehandlingstider ved landsretterne.

2.4.3. Procesbevillingsnævnet⁸

Procesbevillingsnævnet behandler i afdelingen for appeltilladelser ansøgninger om appeltilladelse til landsretten og til Højesteret i civile sager og i straffesager. I Procesbevillingsnævnets afdeling for fri proces behandler nævnet klager over Civilstyrelsens afslag på fri proces.

2.4.3.1 Målopfyldelse

I 2016 var det Procesbevillingsnævnets mål, at den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for ansøgninger om appeltilladelser ikke oversteg 10 uger, og at den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for klager over Civilstyrelsens afgørelser om fri proces ikke oversteg 8 uger. I tabel 2.7 ses den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i sager om appeltilladelser og fri proces i forhold til de fastlagte mål.

---

⁸ Procesbevillingsnævnet udgiver en årsberetning i juni, hvor der redegøres nærmere for Procesbevillingsnævnets virksomhed. Årsberetningerne kan ses på Procesbevillingsnævnets hjemmeside på www.procesbevillingsnaevnet.dk.

Tabel 2.7. Målopfyldelse for Procesbevillingsnævnets sagsbehandlingstider.

Sagsbehandlingstider	Mål for gennemsnitlig sagsbehandlingstider	Resultat 2016	Afvigelse 2016
Appeltilladelser	10 uger	12,1 uger	2,1 uger
Fri proces	8 uger	10,3 uger	2,3 uger

Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for behandling af ansøgninger om appeltilladelser var 12,1 uger i 2016. Det svarer til en stigning på 0,8 uger sammenlignet med 2015, hvor den gennemsnitlige sagsbehandlingstid var 11,3 uger. Sagsbehandlingstiden for de 80 % hurtigst behandlede ansøgninger om appeltilladelser var gennemsnitligt 9,2 uger i 2016.

Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for behandlingen af klager over Civilstyrelsens afslag på fri proces var 10,3 uger i 2016. Det svarer til en stigning på 1,7 uger sammenlignet med 2015, hvor den gennemsnitlige sagsbehandlingstid var 8,6 uger. Sagsbehandlingstiden for de 80 % hurtigst behandlede klager over Civilstyrelsens afslag på fri proces var gennemsnitligt 8,1 uger i 2016.

Det er Procesbevillingsnævnets mål for 2017, at den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for både ansøgninger om appeltilladelser og klager over Civilstyrelsens afslag på fri proces ikke overstiger 8 uger.

Det er Procesbevillingsnævnets mål, at der skal afsluttes mindst 135 sager pr. årsværk. I 2016 afsluttede nævnet 138 sager pr. årsværk.

2.4.3.2 Analyse og uddybende bemærkninger om målopfyldelsen

Den 1. juli 2014 blev reglerne for appel i civile sager ændret, således at det i flere tilfælde end tidligere kræver Procesbevillingsnævnets tilladelse at appellere en afgørelse. Disse ændringer har medført en væsentlig stigning i antallet af ansøgninger om appeltilladelser. I 2015, der var det første hele kalenderår efter lovændringen, modtog nævnet således 2.392 ansøgninger om appeltilladelse, hvilket var en stigning i antallet af ansøgninger om appeltilladelse på 29 pct. sammenlignet med 2014 og hele 43 pct. sammenlignet med 2013. I 2016 modtog nævnets afdeling for appeltilladelser 2.420 ansøgninger om appeltilladelse, og henset til, at den markant større volumen i antal modtagne ansøgninger om appeltilladelse især skyldes de ændrede regler for appel i civile sager, må det forventes, at nævnet også fremadrettet vil modtage et lignende antal ansøgninger om appeltilladelse.

Antallet af modtagne sager i nævnets afdeling for fri proces har i både 2015 og 2016 været lidt lavere end i de foregående år.

Da det samlede antal verserende sager i begge nævnets afdelinger er faldende, idet nævnet i 2016 har afsluttet et større antal sager, end nævnet har modtaget, forventer nævnet, at sagsbehandlingstiden blandt andet af denne årsag vil kunne nedbringes i 2017.

Udviklingen i antallet af modtagne og afsluttede sager fremgår neden for af tabel 2.8.

Tabel 2.8. Udvikling i antal sager om appeltilladelser og fri proces i perioden 2013-2016.

Antal sager	2013	2014	2015	2016
Appeltilladelser				
- Antal verserende sager primo	269	295	496	479
- Antal modtagne sager	1.667	1.848	2.392	2.420
- Antal afsluttede sager	1.641	1.647	2.409 ¹	2.485
- Antal verserende sager ultimo	295	496	479	414
Fri proces				
- Antal verserende sager primo	131	219	162	153
- Antal modtagne sager	1.081	1.126	992	840
- Antal afsluttede sager	993	1.183	1.001 ¹	860
- Antal verserende sager ultimo	219	162	153	133

Note 1: Antallet af afsluttede sager blev i 2015 forhøjet med 14 sager på appel og 12 på fri proces for at korrigere for en difference.

Procesbevillingsnævnets årsværksforbrug i 2016 er lidt højere end i 2015, og produktiviteten er lidt lavere end i 2015, jf. tabel 2.9. Produktiviteten har dog fortsat været højere end i årene forud for 2015, produktiviteten har opfyldt nævnets målsætning, og sammenholdt med det faldende antal verserende sager er udviklingen derfor tilfredsstillende.

Tabel 2.9. Udviklingen i antal afsluttede sager pr. årsværk 2013-2016.

Antal sager og årsværk	2013	2014	2015	2016
Antal afsluttede sager ¹	2.634	2.830	3.410	3.345
Antal årsværk	20,2	20,7	24,0	24,3
Antal afsluttede sager pr. årsværk ²	130	137	142	138

Note 1: Antal afsluttede sager indeholder både afsluttede sager om appeltilladelse og fri proces, men ikke afsluttede sager om anmodning om genoptagelse og anmodninger om aktindsigt, der bliver behandlet på særskilte sager.

Note 2: Barselsorlov, anden orlov og langtidssygdom er trukket ud af årsværksforbruget. Derimod er medregnet en større ferieafregning for en medarbejder, der ikke havde arbejdsdage i nævnet i 2016.

2.5. Forventninger til det kommende år

2017 vil også være et år med stor fokus på it-udvikling ved Danmarks Domstole. Den igangværende pilotafprøvning af *det nye civilsystem* forventes efterfulgt af en trinvis udrulning af det nye system, hvorved der sker digitalisering af de civile sager ved domstolene. Målet er at levere digitale sager fra start til slut til gavn for rettens medarbejdere og eksterne brugere.

I det kommende år vil nye digitale arbejdsgange og it-løsninger på *straffesagsområdet* også for alvor skulle tages i brug ved retterne. Et væsentligt element heri vil være afviklingen af digitale retsmøder, hvilket understøttes af implementeringen af den samarbejdsaftale, der er indgået med politi og anklagemyndighed.

Endvidere fortsætter arbejdet med at udvikle en *domsdatabase* i 2017. Målet med denne indsats er at etablere en offentlig domsdatabase, der sikrer hurtig adgang til afsagte domme og giver indsigt i retspraksis og udviklingen heri. I det kommende år vil der primært være fokus på at gennemføre udbud samt at udvikle og teste it-løsningen.

Domstolene overtager den 1. marts 2017 opgaven fra politiet med at *forkynde i straffesager*. Samtidig indføres forenklet digital forkyndelse via e-boks. Dette skal sikre kortere berammelsestider og mere effektiv forkyndelse, herunder ved at anvende de enkelte forkyndelsesformer – digital, telefon og ved stævningsmand. Indsatserne om forkyndelse skal også understøtte øget effektivitet og bedre ressourceanvendelse.

I 2017 vil der også blive arbejdet videre med *sikkerheden ved Danmarks Domstole*. Der er tidligere iværksat en midlertidig ordning med fast adgangskontrol ved fem større byretter. Det er aftalt, at praksis for denne ordning bliver mere ensartet. Ligeledes vil ordningen blive suppleret af en risikovurdering af alle retsbygninger. Formålet er at tilvejebringe et tilfredsstillende beslutningsgrundlag for, om den midlertidige ordning med fast adgangskontrol eventuelt skal fortsætte og udbredes til flere retter, eller om den skal erstattes eller suppleres med andre sikkerhedsinitiativer. Der vil også være en indsats om sikkerhedstiltag for fogeder, idet der bl.a. vil blive udarbejdet vejledning om ”det gode telefonmøde” og overvejet en vejledning om udkørende fogedforretninger.

I efteråret 2016 er der efter initiativ fra Justitsministeriet iværksat en tværgående analyse af straffesagskæden, der har til formål at nedbringe de gennemsnitlige sagsbehandlingstider yderligere samt at øge kvaliteten og effektiviteten i straffesagskæden. Arbejdet skal også bidrage til en strategi for Justitsministeriets Toplederforum. Som følge af domstolsområdets særlige karakter er der udover den helhedsorienterede analyse, som konsulenterne foretager, også etableret et særskilt analysespor for domstolene. Arbejdet fortsætter i 1. halvår 2017.

Endelig fortsætter bunkebekæmpelsen ved landsretterne. Det er målet, at der i 2017 kan ske en yderligere reduktion i antallet af verserende sager. Udviklingen i antallet af modtagne sager, herunder antallet af store sager med mange retsdage, har betydning for resultatet af indsatsen.

Særligt om forventningerne til domstolenes økonomi. Danmarks Domstole havde i 2016 udgifter, der overstiger bevillingen og øvrige indtægter med ca. 5 mio. kr. på de fire hovedkonti med driftsbevillinger.

2.10. Forventninger til det kommende år.

Mio. kr.	Regnskab 2016	Grundbudget 2017
Bevilling og øvrige indtægter	-1.815,7	-1.842,6
Udgifter	1.820,4	1.854,8
Resultat	4,7	12,2

Note: Følgende hovedkonti indgår i opgørelsen: 11.41.01. Domstolsstyrelsen, 11.41.02. Retterne, 11.41.04. Procesbevillingsnævnet og 11.41.05. Tinglysningen.

I 2017 budgetteres under de fire hovedkonti med driftsbevillinger med samlede udgifter, der overstiger bevillingen og øvrige indtægter med ca. 12 mio. kr. Det sker bl.a. for at kunne fortsætte finansieringen af den midlertidige ordning med fast adgangskontrol ved 5 byretter.

Der er uddybende bemærkninger i Danmarks Domstoles handlingsplan for 2017.

3. Regnskab

I afsnit 3.1. og 3.2. aflægges en samlet resultatopgørelse og balance for Danmarks Domstole, som omfatter følgende hovedkonti: 11.41.01. Domstolsstyrelsen, 11.41.02. Retterne, 11.41.04. Procesbevillingsnævnet og 11.41.05. Tinglysningen.

Afsnit 3.3 til 3.5. viser udviklingen i egenkapital, likviditetsordning samt opfølgning på lønsumsloft. I afsnit 3.6 aflægges bevillingsregnskab for alle hovedkonti under §11.4. Retsvæsenet.

3.1. Resultatopgørelse m.v.

3.1.1. Resultatopgørelse for Danmarks Domstole

De ordinære driftsindtægter, hvor hovedparten udgøres af nettoudgiftsbevillingen er på 1.804,3 mio. kr.

Personaleomkostningerne udgør 1.176,8 mio. kr. svarende til ca. 65 pct. af de samlede ordinære driftsomkostninger. Personaleomkostningerne er faldet ca. 5 mio. kr., hvilket bl.a. skyldes et lavere årsværksforbrug. Sammenlignet med 2015 er årsværksforbruget faldet ca. 35 årsværk og er nu på 2.188 årsværk.

De andre ordinære driftsomkostninger beløber sig 295,9 mio. kr. Det er ca. 18 mio. kr. lavere end i 2015. De lavere udgifter i 2016 skyldes primært 3 forhold. For det første blev der i 2015 afholdt ekstraordinære udgifter til efteruddannelse i sikkerhed. For det andet har øget anvendelse af digitale forsendelser medført faldende udgifter til porto. Endelig er udgifterne til drift af den digitale tinglysning faldende.

Domstolene har i 2016 haft driftsindtægter på 9,3 mio. kr., som hovedsageligt stammer fra retternes behandling af sager, f.eks. efter konkurslovens § 153 og 154, skiftelovens § 10, stk. 2, og § 45, stk. 2, m.v. Indtægterne tilfalder statskassen og kan efter de nuværende budgetregler anvendes af domstolene.

Årets resultat viser et underskud på 4,7 mio. kr.

Budgettet for 2017 viser et underskud på ca. 12 mio. kr. Underskuddet dækkes af domstolenes samlede opsparing. I 2017 vil der fortsat skulle anvendes ekstraordinære midler bl.a. til finansiering af den fortsatte ordning med fast adgangskontrol ved fem byretter.

Tabel 3.1. Resultatoppgørelse – Danmarks Domstole (11.41.01., 11.41.02, 11.41.04 og 11.41.05).

Resultatoppgørelse (mio. kr.)	R 2015	R 2016	B 2017
Ordinære driftsindtægter			
Indtægtsført bevilling			
Bevilling	-1.804,1	-1.804,3	-1.833,6
Anvendt af tidligere års reserverede bevillinger	-18,9	-38,2	
Reserveret af indeværende års bevilling	1,2	38,2	
Indtægtsført bevilling i alt	-1.821,8	-1.804,3	-1.833,6
Salg af varer og tjenesteydelser	-0,4	-0,4	-0,4
Ordinære driftsindtægter i alt	-1.822,2	-1.804,7	-1.834,0
Ordinære driftsomkostninger			
Forbrugsomkostninger			
Husleje	282,1	292,3	336,1
Forbrugsomkostninger i alt	282,1	292,3	336,1
Personaleomkostninger			
Lønninger	1.073,6	1.064,8	1.071,8
Pension	147,5	150,6	150,0
Lønrefusion	-45,0	-40,7	-41,0
Andre personaleomkostninger	5,5	2,1	1,0
Personaleomkostninger i alt	1.181,7	1.176,8	1.181,8
Andre ordinære driftsomkostninger	313,5	295,9	270,4
Af- og nedskrivninger	36,1	45,7	56,8
Ordinære driftsomkostninger i alt	1.813,4	1.810,7	1.845,1
Resultat af ordinær drift	-8,8	6,0	11,1
Andre driftsposter			
Andre driftsindtægter	-17,2	-9,3	-7,0
Andre driftsomkostninger			
Resultat før finansielle poster	-26,0	-3,3	4,1
Finansielle poster			
Finansielle indtægter	-2,2	-1,7	-1,6
Finansielle omkostninger	10,0	9,7	9,7
Resultat før ekstraordinære poster	-18,2	4,7	12,2
Årets resultat	-18,2	4,7	

Resultatdisponering

Tabel 3.2 viser årets resultat. Underskuddet på 4,7 mio. kr. overføres til domstolenes egenkapital.

Tabel 3.2. Resultatdisponering.

Mio. kr.	2014	2015	2016
Disponeret til bortfald			
Disponeret til udbytte til statskassen			
Disponeret til overført overskud	29,6	-18,2	4,7

3.2. Balance

I tabel 3.3 er balancen pr. 31. december 2016 opstillet. Balancen er samlet for Danmarks Domstole og viser aktiver og passiver for i alt 1.037,6 mio. kr.

Balancens aktiver

De immaterielle anlægsaktiver ultimo 2016 er opgjort til 144,7 mio. kr. og består bl.a. af de systemer, der understøtter retternes sagsbehandling, det digitale tinglysningssystem og implementering af videokonferenceudstyr på tværs af Justitsministeriets område. De igangværende udviklingsprojekter kan henføres til udvikling af et nyt juridisk fagsystem til behandling af civile sager. De materielle anlægsaktiver er opgjort til 47,3 mio. kr. Stigningen sammenlignet med 2015 skyldes en omfattende udskiftning af samtlige pc'ere ved Danmarks Domstole. Note 1 og 2 er nærmere beskrevet i kap. 4.

Balancens passiver

Overført overskud er på 105,6 mio. kr. og er steget som følge af overførsel af reserverede bevillinger.

Der er i balancen hensættelser for 14,1 mio. kr., som primært vedrører en fortsat hensættelse til reetablering af lejemål ved evt. fraflytning.

De to store balanceposter likvide beholdninger (aktiver, FF7) og anden kortfristet gæld (passiver, kortfristede gældsposter) udgør primært indbetalinger for december måned 2016 af bo- og tinglysningsafgifter. Domstolsstyrelsen modtager afgifterne løbende fra retterne, men der kan ikke afregnes til Skatteministeriet (§ 38) før i begyndelsen af den følgende måned. I forbindelse med årsskiftet vil det tidligst ske primo januar 2017, da retternes regnskabstal for december måned først registreres i Navision Stat umiddelbart efter regnskabsafslutningen ved retterne pr. 31. december.

Tabel 3.3. Balance for Danmarks Domstole 2016.

Note	Aktiver (mio. kr.)	2015	2016	Note	Passiver (mio. kr.)	2015	2016
	Anlægsaktiver				Egenkapital		
1	Immaterielle anlægsaktiver				Startkapital	29,2	29,2
	Færdiggjorte udviklingsprojekter	116,6	89,1		Reserveret egenkapital		
	Erhvervede koncessioner m.v.	1,0	1,0				
	Udviklingsprojekter under opførelse	44,5	54,6		Overført overskud	72,1	105,6
	Immaterielle anlægsaktiver i alt	162,0	144,7		Egenkapital i alt	101,3	134,8
2	Materielle anlægsaktiver				Hensættelser	10,8	14,1
	Grunde, arealer og bygninger	9,7	14,1		Langfristede gældsposter		
	Infrastruktur				FF4 Langfristet gæld	191,7	167,5
	Produktionsanlæg og maskiner				FF6 Bygge og IT-kredit		
	Transportmateriel	0,8	0,9		Prioritetsgæld		
	Inventar og it-udstyr	11,1	32,3		Anden langfristet gæld		
	Igangværende arbejder for egen regning	0,0	0,0		Statsgæld		
	Materielle anlægsaktiver i alt	21,6	47,3		Langfristet gæld i alt	191,7	167,5
	Finansielle anlægsaktiver				Kortfristede gældsposter		
	Statsforskrivning	29,2	29,2		Leverandører af varer og tjenesteydelser	47,5	41,2
	Anlægsaktiver i alt	212,8	221,2		Anden kortfristet gæld	550,2	495,0
	Omsætningsaktiver				Skyldige feriepenge	156,4	155,1
	Varebeholdninger			3	Reserveret bevilling	38,2	0,0
	Tilgodehavender	56,6	59,7		Periodeafgrænsningsposter	13,6	29,9
	Periodeafgrænsningsposter	67,6	43,6		Kortfristet gæld i alt	805,9	721,2
	Værdipapirer	0,0					
	Likvide beholdninger				Gæld i alt	997,6	888,8
	FF5 Uforrentet konto	262,2	242,6		Passiver i alt	1109,7	1.037,6
	FF7 Finansieringskonto	442,4	387,7				
	Andre likvider	68,1	82,7				
	Likvide beholdninger i alt	772,7	713,1				
	Omsætningsaktiver i alt	896,9	816,4				
	Aktiver i alt	1.109,7	1.037,6				

3.3. Egenkapitalforklaring

Egenkapitalens sammensætning består af startkapital og overført overskud.

Tabel 3.4. Egenkapitalforklaring for Danmarks Domstolene.

Egenkapital primo 2016	2015	2016
Startkapital primo	-29,2	-29,2
Startkapital ultimo	-29,2	-29,2
Overført overskud primo	-53,9	-72,1
Primoregulering/flytning mellem + bogføringskredse + Regulering af det overførte overskud + Overført fra årets resultat	-18,2	4,7
- Bortfald af årets resultat	0,0	0,0
+ Overførsel af reserveret bevilling		-38,2
Overført overskud ultimo	-72,1	-105,6
Egenkapital ultimo 2016	-101,3	-134,8

Ved udgangen af 2016 er det videreførte overskud på 105,6 mio. kr. Sammen med startkapitalen på 29,2 mio. kr. udgør domstolenes egenkapital i alt 134,8 mio. kr.

3.4. Likviditet og låneramme

Domstolenes udnyttelsesgrad af lånerammen var i 2016 på 77,6 pct., jf. tabel 3.5.a. Den fortsatte udvikling af nye juridiske fagsystemer til retterne samt udskiftning af pc'ere ved domstolene medfører et fortsat højt træk på lånerammen.

Ved årsafslutningen er der i supplementsperioden en række bevægelser på balancen, hvoraf den afledte likviditetsoverførsel efter disponeringsreglerne først kan ske i 2017. Disse omflytninger fremgår af tabel 3.5.b. Flytning af likviditet foretages både for FF5s og FF4s vedkommende ved udgangen af januar 2017.

Tabel 3.5.a Udnyttelse af låneramme.

Mio. kr.	2016
Summen af immateriale og materielle anlægsaktiver	192,0
Låneramme på FL 2016	247,5
Udnyttelsesgrad i pct.	77,6%

Tabel 3.5.b. Likviditetsoversigt.

Likviditetsoversigt	mio. kr.
FF4	
Samlede anlægsaktiver	192,0
Saldo FF4 konto	167,5
Beløb til overførsel i 2017	24,5
FF5	
Nettoomsætningsaktiver i alt	175,5
Saldo FF5 konto	242,6
Beløb til overførsel i 2017	-67,1

Domstolsstyrelsen har dispensation til at blande midler omfattet af likviditetsordningen med midler, der ikke er omfattet. Dispensationsordningen tilsigter, at likviditetsordningen på domstolsområdet administreres så tæt på reglerne som muligt. Aftalen med Moderniseringsstyrelsen er senest revideret i december 2013.

3.5. Opfølgning på lønsumsloft

For hver af de fire driftskonti under Danmarks Domstole er lønforbruget i tabel 3.6 sammenholdt med lønsumsloftet. På hovedkonto 11.41.01. Domstolsstyrelsen var der i 2016 et merforbrug på 5,8 mio. kr. som kun til dels dækkes af opsparing fra tidligere år. Underskuddet skyldes bl.a., at der ultimo året blev foretaget en betydelig hensættelse til rådighedsløn. Underskuddet vil i 2017 blive dækket ved overførsel af lønsumsloft fra hovedkonto 11.41.05. Tinglysningen. Opsparingen på hovedkonto 11.41.02. Retterne afspejler et større underskud på øvrig drift.

Tabel 3.6. Lønforbrug i forhold til lønsumsloft ultimo 2016.

Hovedkonto (mio. kr.)	11.41.01.	11.41.02.	11.41.04.	11.41.05.
Lønsumsloft FL	52,1	1.070,4	14,7	43,9
Lønsumsloft inkl. TB/aktstykker	52,1	1.070,4	14,7	43,9
Lønforbrug under lønsumsloft	57,9	1.063,7	15,8	39,4
Difference (merforbrug)	-5,8	6,7	-1,1	4,5
Akk. opsparing ultimo 2015	2,3	122,2	1,2	5,6
Akk. opsparing ultimo 2016¹	-3,5	128,8	0,1	10,1
Inddækning af underskud på lønsumsloft	3,5			-3,5

Note 1. Akk. opsparing ultimo 2016 er opgjort manuelt, idet årets resultat for 2015 først er bogført primo 2017.

3.6. Bevillingsregnskab

Bevillingsregnskabet for Danmarks Domstoles 4 driftskonti samt de udgiftsbaserede konti fremgår af tabel 3.7.

Tabel 3.7. Bevillingsregnskab for Danmarks Domstolene.

Hovedkonto	Navn	Bevillingstype	Mio. kr.	Bevilling	Regnskab	Afvigelse	Videreførelse ultimo 2016
11.41.01.	Domstolsstyrelsen	Driftsbevilling	Udgifter	76,6	82,4	-5,8	8,3
			Indtægter	-1,6	-3,0	-1,4	
11.41.02.	Retterne	Driftsbevilling	Udgifter	1.623,1	1.639,0	-15,9	37,1
			Indtægter	-5,3	-8,3	-3,0	
11.41.04.	Procesbevillingsnævnet	Driftsbevilling	Udgifter	19,1	20,2	-1,1	0
			Indtægter				
11.41.05.	Tinglysningen	Driftsbevilling	Udgifter	92,4	78,7	13,7	60,2
			Indtægter		0,0	0,0	
11.42.01.	Sagsgodtgørelse	Driftsbevilling	Udgifter	91,2	97,8	-6,6	
			Indtægter				
11.42.02.	Fri proces	Lovbunden	Udgifter	510,5	476,4	34,1	
			Indtægter				
11.42.03.	Erstatninger m.v.	Anden bevilling	Udgifter	3,3	-0,2	3,5	
			Indtægter				
11.43.01.	Retsafgifter	Anden bevilling	Udgifter				
			Indtægter	-428,5	-419,1	-9,4	

Regnskabsmæssige forklaringer:

§11.41.01. Domstolsstyrelsen

På udgiftssiden er der anvendt 82,4 mio. kr. sammenlignet med en bevilling på 76,6 mio. kr. Afvigelsen på 5,8 mio. kr. skyldes primært en stigning i personaleforbruget som følge af højt aktivitetsniveau bl.a. med udvikling af flere nye it-systemer til retterne. Afvigelsen på indtægtssiden skyldes indtægter på 1,6 mio. kr. fra Egmontfonden. Indtægterne finansierer tilsvarende udgifter på udgiftssiden. Projektet vedrører udvikling af en samarbejdsmodel for retternes løsning af forældrenes tvister om børn, med særlig fokus på børnenes trivsel. Årets resultat blev et underskud på 4,4 mio. kr., som finansieres ved anvendelse af opsparede midler.

§11.41.02. Retterne

Afvigelsen på udgiftssiden er på under 1 pct. og betragtes derfor ikke som væsentligt. Det kan dog bemærkes, at merforbruget bl.a. kan henføres til løsning af ekstraordinære opgaver, herunder bunkebekæmpelse ved landsretterne og ved kredsretterne i Grønland samt færdiggørelse af nye bygningsmæssige løsninger. Merforbruget skyldes endvidere en fortsættelse af den midlertidige ordning med fast adgangskontrol ved 5 byretter. Årets resultat blev et underskud på 12,9 mio. kr., som finansieres ved brug af opsparede midler. Afvigelsen på indtægtssiden skyldes dels ekstraordinære indtægter som led i behandlingen af sager efter f.eks. konkurslovens § 153 og 154, skiftelovens § 10, stk. 2, og § 45, stk. 2, m.v.

§11.41.04. Procesbevillingsnævnet

Afvigelsen på udgiftssiden skyldes øgede lønomkostninger, bl.a. som følge af ændrede regler om appel af civile sager. De ændrede regler har betydet, at Procesbevillingsnævnet modtager et øget antal sager. Årets resultat blev et underskud på 1,1 mio. kr., som dækkes af opsparede midler.

§11.41.05. Tinglysning

Årets resultat blev et overskud på 13,7 mio. kr. Mindreforbruget skyldes primært faldende udgifter til drift og vedligeholdelse af det digitale tinglysningssystem, ligesom det var været muligt at reducere personaleomkostningerne ved en fortsat indsats for at øge automatiseringsgraden.

§11.42.01. Sagsgodtgørelse

Afvigelsen mellem bevilling og regnskab er på 6,6 mio. kr. svarende til en afvigelse på ca. 7 pct. Afvigelsen skyldes bl.a. stigende udgifter til domsmænd og tolke.

§11.42.02. Fri proces

Afvigelsen mellem bevilling og regnskab er et mindreforbrug på 34,1 mio. kr. svarende til en afvigelse på ca. 7 pct. Afvigelsen skyldes bl.a., at bevillingen blev forhøjet med 32,2 mio. kr. i 2016 på baggrund af et skøn over de forventede udgifter. Der har ikke været en tilsvarende stigning i de samlede udgifter.

§11.42.03. Erstatninger m.v.

Der er et mindreforbrug på 3,5 mio. kr. Mindreforbruget skyldes primært, at domstolene fik tilbagebetalt et større beløb i en erstatningssag.

§11.43.01. Indtægter fra retsafgifter m.v.

Afvigelsen er på ca. 9 mio. kr. svarende til 2 pct. og giver ikke anledning til bemærkninger.

Domstolsstyrelsen administrerer herudover følgende udgifter og indtægter, jf. tabel 2.1. Tinglysningsafgifter samt bo- og gaveafgifter administreres af domstolene og regnskabsføres på konti tilhørende SKAT. De administrerede konti er som hovedregel ikke medtaget i denne årsrapport.

4. Bilag

4.1. Anvendt regnskabspraksis

Danmarks Domstole har ikke ændret regnskabspraksis siden aflæggelsen af åbningsbalancen i juni 2005. Åbningsbalancen er udarbejdet i overensstemmelse med aktstykke 163 af 24. juni 2004 samt Moderniseringsstyrelsens procesvejledninger 1-5. De regnskabsmæssige registreringer følger Regnskabsbekendtgørelsen og Finansministeriets Økonomisk Administrative Vejledning.

Årsrapporten er endvidere udarbejdet efter de regnskabsprincipper, der anvendes i staten for omkostningsbaseret regnskab og bevillinger. Dog har Domstolsstyrelsen siden 2007 haft dispensation fra ordningen vedr. selvstændig likviditet, idet der for virksomheden, Danmarks Domstole, sker en sammenblanding af likvide midler fra hovedkonti, som er omfattet af ordningen om selvstændig likviditet, og fra hovedkonti som ikke er omfattet af ordningen. Likviditeten afregnes månedsvis med Moderniseringsstyrelsen efter aftale.

Domstolsstyrelsen har endvidere fra Moderniseringsstyrelsen dispensation til at saldoafskrive inventar og tjenestebiler ved retterne.

Domstolsstyrelsen har siden 2007 optaget indretning af nye retssale som igangværende arbejde for egen regning, og ved afslutning afskrives lineært over 10 år efter reglerne om særindretning af lejede lokaler. Nævningsager påbegyndtes fra 2008 i byretterne, hvilket har medført, at der i meget stort omfang skal indrettes nye retssale, hvis levetid er meget længere end normale indretninger af arbejdspladser. På den baggrund har Domstolsstyrelsen valgt at benytte muligheden for at afskrive på investeringerne og har valgt 10 år, idet alternativet – efter lejekontraktens uopsigelsesperiode – ville afstedkomme forskellige afskrivningshorisonter for forskellige lejemål, hvilket ikke findes hensigtsmæssigt.

Fra 2010 straksafskriver Domstolsstyrelsen i henhold til Moderniseringsstyrelsens vejledning om håndtering af it-bunker som udgangspunkt alt it-udstyr under 50.000 kr. Dog afskrives større engangsinvesteringer, jf. regnskabsinstruks for Domstolsstyrelsen.

Fra 2010 og frem hensættes der midler til retablering og istandsættelse af lejemål i forbindelse med fraflytning efter lejekontraktens uopsigelsesperiode.

Domstolsstyrelsen anvender ikke principperne om anlægsløn i forbindelse med It-udviklingsprojektet til civile sager (JFS-civil). Udviklingsprojektet blev igangsat ved aktstykke 118 af 30. april 2009, og dermed er anlægsløn ikke en del af den oprindelige businesscase. For fremtidige It-udviklingsprojekter vil principperne om anlægsløn blive anvendt.

Domstolsstyrelsens opgørelse af generelle fællesomkostninger fraviger vejledningen om *Regnskabsregistrering af generelle fællesomkostninger*. Ifølge det andet princip i vejledningen skal alle i lønramme 38/løngruppe 2 og op medregnes som generelle fællesomkostninger. Domstolsstyrelsen fraviger det andet princip, da dommerne, som bidrager til domstolenes udadrettede finanslovsformål, ellers ville blive medregnet som generelle fællesomkostninger. Det fremgår endvidere af vejledningen, at udgifter til husleje, varme, el og porto skal meregnes som generelle fællesomkostninger. Domstolsstyrelsen medregner ikke den andel af disse omkostninger, som kan henføres til de udadrettede

finanslovsformål. Domstolsstyrelsen henfører således den andel af de bygningsmæssige omkostninger, som vedrører de brugerrettede arealer deriblandt retssalene, til de udadrettede finanslovsformål. De områder, hvor Domstolsstyrelsen fraviger principperne, er i overensstemmelse med Moderniseringsstyrelsens vejledning *Indplacering af generelle fællesomkostninger eller ej* fra maj 2016.

Regnskabet er udarbejdet på grundlag af data fra Navision Stat og SKS.

4.2. Noter til resultatopgørelsen og balance

Domstolsstyrelsen har ingen noter til resultatopgørelsen, idet personaleoplysninger nu fremgår af tabel 2.1. I henhold til vejledningen skal der udarbejdes noter til immaterielle anlægsaktiver, materielle anlægsaktiver samt egenkapital. Der er endvidere udarbejdet en note vedrørende overførsel af reserveret bevilling til overført overskud. Domstolsstyrelsen har ikke fundet anledning til yderligere noter. Noterne til balancen aflægges under ét for Danmarks Domstole.

Note 1. Immaterielle anlægsaktiver.

Mio. kr.	Færdiggjorte udviklingsprojekter	Erhvervede koncessioner, patenter, licenser mv.	Udviklingsprojekter under udførelse	I alt
Kostpris	236,6	30,5	59,5	326,6
Primokorrekationer og flytning ml. bogføringskredse				
Tilgang	8,1	0,8	17,1	26,1
Afgang		0	-7,0	-7,0
Kostpris pr. 31.12.2016	244,7	31,3	69,6	345,6
Akkumulerede afskrivninger	-154,9	-30,3		-185,2
Akkumulerede nedskrivninger	-0,7		-15,0	-15,7
Akkumulerede af- og nedskrivninger 31.12.2016	-155,6	-30,3	-15,0	-200,9
Regnskabsmæssig værdi pr. 31.12.2016	89,1	1,0	54,6	144,7
Årets afskrivninger	-34,9	-0,8		-35,6
Årets nedskrivninger	-0,7	0		-0,7
Årets af- og nedskrivninger 2016	-35,5	-0,8	0	-36,3
Afskrivningsperiode	8 år	3 år		

Note 2. Materielle anlægsaktiver.

Mio. kr.	Grunde, arealer og bygninger 1)	Transportmateriel	Inventar og it-udstyr	I alt
Kostpris	20,0	4,0	127,9	151,9
Primokorrektioner og flytning ml. bogføringskredse				
Tilgang	6,7	0,5	51,2	58,4
Afgang		-0,1	-23,2	-23,3
Kostpris pr 31.12.2016	26,7	4,3	156,0	187,0
Akkumulerede afskrivninger	-12,6	-3,4	-121,8	-137,9
Akkumulerede nedskrivninger			-1,8	-1,8
Akkumulerede af- og nedskrivninger 31.12.2016	-12,6	-3,4	-123,6	-139,7
Regnskabsmæssig værdi pr. 31.12.2016	14,1	0,9	32,3	47,3
Årets afskrivninger	-2,3	-0,3	-6,8	-9,4
Årets nedskrivninger			0	0
Årets af- og nedskrivninger	-2,3	-0,3	-6,8	-9,4
Afskrivningsperiode	10 år	5 år	3/5 år	

Note 1) Indretning af nye retssale.

Mio. kr.	Igangværende arbejder for egen regning
Primosaldo pr 1. januar 2016	
Tilgang	3,8
Nedskrivninger	
Overført til færdige materielle anlægsaktiver	-3,8
Kostpris pr. 31.12.2016	0,00

Note 3. Reserverede midler.

Reserverede bevillinger for 38,2 mio. kr. er overført til egenkapitalen som overført overskud. Midlerne var bl.a. reserveret til finansiering af afskrivninger på det digitale tinglysningsystem, til opgaver knyttet til domstolsreformen, herunder fortsat implementering af de bygningsmæssige løsninger i Danmark og på Grønland. En del af midlerne har ligeledes været reserveret implementering af landsdækkende videokonferenceudstyr, som vil skulle indgå i det ende projektregnskab i 2017.

Note 4. Eventual forpligtigelser.

Der er anlagt et gruppesøgsmål mod Domstolsstyrelsen af de borgere, der mener, de har lidt et økonomisk tab i forbindelse med indførelse af digital tinglysning i 2009. Sagen er anlagt ved Østre Landsret. Det er på nuværende tidspunkt ikke muligt at opgøre søgsmålets værdi.

4.3. Forelagte investeringer

Domstolsstyrelsen har ultimo 2016 et igangværende it-udviklingsprojekt, som finansieres via FF4-kontoen. Udviklingsprojektet vedrører udviklingen af et nyt sagsbehandlingssystem til retterne til brug for behandling af civile sager. Årets investeringer er opgjort til 8,3 mio. kr. Systemet er i pilot ved 2 retter, og implementering af systemet påbegyndes i efteråret 2017.

Tabel 4.1. Forelagte investeringer.

Mio. kr.	Senest forelagt	Igangsat	Forventet afslutning	Afholdte udgifter i alt ¹	Årets udgift	Godkendt totaludgift ²
Udvikling af nyt it-system til brug for retternes sagsbehandling	2015	2009	2018	114,9	8,3	131,5

Note 1: Beløbet er inklusiv et estimat over renteudgifter år-til-dato.

Note 2: Godkendt totaludgift er senest ændret ved Akt 148 afgjort den 10. juli 2015. Totaludgiften er inkl. forventede renteudgifter. Der forventes forelagt et nyt aktstykke i foråret 2017.